

Jos en Janneke (huisartsen)

(medische) informatie en andere zaken ...

Goed is goed zo...

Het is zaterdagochtend en ik zit met mijn slaapkop liedjes te zingen terwijl ik mijn zoon aan het vermaken ben met Nijntje-boekjes. Goh wat heeft een kind toch veel energie, ik vraag me af van wie hij dit zou hebben. Het wordt een gekke dag. Een traject van maanden voorbereiding zal vanavond eindigen in een euthanasie. In voorbereiding hierop ben ik al de benodigde paperassen bij elkaar aan het zoeken. Stilte voor de storm. Ik realiseer dat leven en dood heel dicht bij elkaar liggen als Guus kirrend een “aap” heeft gezien in de tuin. Zijn vocabulaire is beperkt tot 2 dieren en daarom is de broedende duif even in de “aap” geloged. Het brengt een lachje op mijn gezicht.

Vanavond om 20:00h gaat het gebeuren, ik ga iemand helpen om te sterven. Het voelt als iemand een cadeautje geven wat je liever zelf niet wil geven (laat staan van iemand krijgen). We worden als artsen opgeleid om mensen “beter te maken”, euthanasie druist daarom tegen al onze boekjes in. Er bekruipt me een ongerust gevoel. Heb ik wel aan alle regels voldaan? Men moet weten: bij een euthanasie kijkt justitie altijd met ons mee. Dit is een goede zaak. Er worden namelijk artsen strafrechtelijk vervolgd indien deze té kort door de bocht gaan. Euthanasie is moord, totdat ik met mijn papieren het tegendeel heb bewezen. Deze druk voelen vele artsen en voeren daarom geen euthanasie of hulp bij zelfdoding uit. Het aantal euthanasie-procedures is ook niet voor niets voor het eerst sinds jaren gedaald met 7% (in 2018).

Ik probeer me een voorstelling te maken hoe de patiënt zich nu moet voelen. Vanochtend voor de laatste keer de zon op zien komen, voor de laatste keer zie je de klok 9 uur worden, de laatste keer lunch, afscheid nemen van alles om je heen, het laatste

glas wijn. Ik heb met de patiënt een goede band en wil graag nog persoonlijk afscheid nemen. Ik wil terugkijken op de behandelrelatie, het langlopende ziekteproces en nog voor 1 keer toetsen of zijn keus met 1000% vaststaat. Doelbewust plan ik het afscheid geheel los van de handeling zelf. Bang om zelf emotioneel te worden op het moment suprême. Angst om dan te blokkeren. De patiënt spreekt mij toe en toont zijn dankbaarheid.

Euthanasie is iets moois. Alhoewel je na het lezen van bovenstaande wellicht moeilijk kan voorstellen dat dit mijn mening is. Toch ervaar ik het zo. Als er sprake is van uitzichtloosheid bij ondraaglijke symptomen komt een wilsbekwame patiënt hiervoor in aanmerking. Vele gesprekken dienen gevoerd te worden voordat ik als arts over kan en mag gaan tot het uitvoeren van euthanasie. Het is een langzaam proces, het kan nooit op stel en sprong.

Het is 18:00h. Het is zaterdag en de apotheek is dicht dus Janneke en ik maken zelf de 2 spuitjes klaar. De patiënt zal eerst een slaapmiddel krijgen om vervolgens te eindigen met een spierverslapper. Deze laatste legt alle spieren stil, inclusief het hart. We doen dit gemiddeld 1-2x per jaar dus routine wordt het nooit (en dat mag het wat ons betreft nooit worden). Het is niet normaal wat we gaan doen, we gaan actief iemands leven beëindigen. Nogmaals check, check en dubbelcheck. We zijn er klaar voor, maar eerst moet kleine Guus z'n avondeten en naar bed.

We gaan om 19.40h richting de patiënt, we hebben stipt om 20:00h afgesproken. Shi...t A59 richting Nijmegen is dicht, gelukkig zijn er meerdere wegen richting Rome. We zijn mooi op tijd daar. De patiënt is opgelucht dat

ik er ben, hij is er inderdaad voor 1000% klaar voor. We hebben een “knikje” afgesproken als hij toestemming geeft. Een patiënt kan altijd nog op het laatste moment kiezen voor het stoppen van de procedure. Ik probeer mezelf af te zonderen van het verdriet van de omgeving. Zij gaan hun geliefde missen, nemen nog voor de laatste keer afscheid. Om 20:07h geeft de patiënt knikkend het signaal dat iedereen er klaar voor is. Ik voel me er ook klaar voor, “laat ‘t maar gebeurd zijn”. Geassisteerd door Janneke volg ik het protocol, we doen dit namelijk altijd samen. Ik heb het die dag wel 20x in mijn hoofd geoefend, daarom gaat het netjes volgens het boekje. Spuit 1....spuit 2. Er ontstaat rust, de patiënt slaapt rustig in. We stellen om 20:20h het overlijden vast en condoleren de familie.

We bellen direct de gemeentelijk lijkschouder. De overledene is op dat moment nog “eigendom” van justitie omdat er sprake is van een niet-natuurlijk overlijden. Gelukkig heb ik hem voorafgaand aan ons voornemen op de hoogte gesteld en hij bevindt zich al in de buurt. Hij neemt mijn paperassen zorgvuldig door en stelt mij een aantal inhoudelijke vragen. Ik voel me net als een middelbare scholier die op moet voor zijn mondeling examen. Gelukkig geeft hij na kort overleg met de officier van justitie het lichaam “vrij”, de familie kan de uitvaartverzorging bellen. “Ik ben geslaagd”. Mijn werk zit er op voor deze avond, ik voel me moe. We nemen afscheid met een knuffel en wens de familie alle sterkte voor de komende tijd.

Thuis op de bank zitten we bij te komen.... kijken elkaar aan. Goed is goed zo....

*Jos van der Sande
Huisarts*